

16 april 1958 (De Tijd)

Project van 33 miljoen gulden

**Ruilverkaveling van Maas en Waal-West nadert haar voltooiing -
Kapitale boerderijenbouw**

Na acht jaren Ingespannen arbeid op de meest uiteenlopende terreinen nadert de ruilverkaveling Maas en Waal west, met haar 8400 ha oppervlakte de grootste verkaveling tot nog toe in ons land ondernomen, haar voltooiing.

Nog Is In de vroegere verlatenheid van de komgrondgebieden een vijftiental boer* derden in aanbouw en vinden perceelsgewijze cultuurtechnische verbeteringswerken plaats, maar het grote werk is toch verzet.

Opgezet als een verkaveling van dertien miljoen gulden kosten rekt men er thans op, dat dit brok „rural welfare", dankzij welke Maas en Waal een achterstand van tientallen jaren heeft in kunnen halen, in totaal f 33 miljoen gekost zal hebben.

Afgezien van alle, zo moeilijk in geldwaarden uit te drukken, sociale winsten plukt ons land van dit enorme werk echter al het voordeel van een productiviteitsvermeerdering der gronden met tenminste 25 procent.

Anders berekend zou men kunnen zeggen, dat dankzij de ruilverkavelingswerken een stuk grond van 2200 ha werd verkregen.

Voor de verkaveling beperkte het verkeer in Maas en Waal-west zich voornamelijk tot de dijkwegen en de hieraan gelegen dorpskernen.

In het binnenland, waarvan grote delen tot de meest zware komkleigronden behoorden, die wij kennen, kwam men zelden. Wegen liepen er nauwelijks door en de boeren vermorsten dan ook aanzienlijk veel tijd met het gaan van en naar hun bedrijven.

Bedrijven, die dan nog In hevige mate versnipperd waren.

Aan deze toestand Is een radicaal einde gekomen.

Alleen al aan wegen werd 125 km lengte uitgerold In beteerde betonlinten.

De komkleigronden werden gewoeld, gelucht, met mest bewerkt, gescheurd en geploegd, waardoor zij, die vroeger alleen zeer slecht hooigras wilden dragen, getransformeerd konden worden tot bouwgrond.

Die gronden werden bereikbaar gemaakt en midden in de kommen werden forse, -gemiddeld 10 ha grote bedrijven- geschapen waarheen de meest vakbekwame boeren uit het gebied konden migreren.

Tevoren al was op grootse schaal de waterhuishouding van het gebied geregeld.

Een zestal bestaande gemaaltjes werd afgedankt en bij Alphen verrees aan de Maas het spiksplinternieuwe, elektrische gedrevene Quarles van Ufford gemaal.

Het gemaal, waarvan de kosten alleen al bijna een miljoen gulden belopen, krijgt zijn water toegevoerd via een hoofdwatervleiding, waarvoor een miljoen kubieke meter grond word verzet.

Op die hoofdleiding monden gloednieuwe sloten en slootjes uit, op leidingen, die verbeterd werden.

Stuwen in bepaalde gebieden zorgen ervoor, dat het water in droge perioden vastgehouden wordt, zodat er noch een teveel, noch een te weinig aan vocht kan ontstaan. De boerderijenbouw, hier voor het eerst op aanzienlijke schaal beproefd, vormt wel een der belangrijkste hoofdstukken van de verkavelingswerken.

Als idee pas opgekomen, terwijl de werken al in uitvoering waren, zijn er sindsdien tachtig boerderijen gebouwd en betrokken. Aan de laatste zestien wordt nog gewerkt. De allerlaatste zal een modelboerderij zijn aan het ontwerp, waarvan alle architecten die in het gebied werkzaam, hebben meegedacht.

Dank zij deze verplaatsing van bedrijven konden de achterblijvende worden gesaneerd. Van een versnippering is dan ook geen sprake meer, al zijn er ook nu nog bedrijven, die verdeeld liggen over drie of vier percelen.

Deze percelen liggen dan echter zo dicht mogelijk aaneen, zodat het tijdverlies voor de boer tot zo gering mogelijke proporties beperkt blijft. Aan de technische werken gekoppeld zijn vele voorlichtingscursussen, die de betrokken boerenbevolking „bij" moesten maken, wat betreft de eisen van het moderne 'leven.

Het isolement van de streek — nu voor een flink deel opgeheven door het stand komen van de Van Heemstrabaan en de Noord-zuidverbinding Oss-Rhenen — had een achterstand op sociaal en cultureel terrein doen ontstaan.

Ook deze achterstand is voor een behoorlijk deel weggewerkt, zodat Maas en Waal dank zij de ruilverkaveling en haar nasleep in acht jaren tijd een stap van tientallen jaren vooruit heeft kunnen zetten.